

**Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag
om leksakers säkerhet**

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att det stiftas en lag om leksakers säkerhet i vilken frågan regleras i enlighet med Europeiska gemenskapernas råds direktiv om leksakers säker-

het.

Den föreslagna lagen avses träda i kraft så snart som möjligt efter att den har antagits och blivit stadfäst.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

ALLMÄN MOTIVERING	5
1. Nuläge	5
1.1. Rådets direktiv om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om leksakers säkerhet	5
1.2. CE-märkning	5
1.3. Leksaksstandarder	6
1.4. Leksaksförordningen	6
2. Orsaker till ändringen	6
3. Propositionens verkningar	7
3.1. Verkningar i fråga om organisation	7
3.2. Ekonomiska verkningar	7
4. Beredningen av propositionen	8
DETALJMOTIVERING	8
1. Lagförslaget	8
Allmänna stadganden	8
Leksakers mekaniska och fysikaliska egenskaper	9
Antändningsegenskaper	9
Kemiska egenskaper	9
Elektriska egenskaper	10
Vissa övriga egenskaper	10
Radioaktivitet	10
CE-märkning	10
EG-typkontroll	11
Krav på anmält organ	11
Information tillgänglig för kontroll	11
Information om leksaker	11
2. Ikraftträdande	12
LAGFÖRSLAGET	13

ALLMÄN MOTIVERING

1. Nuläge

1.1. Rådets direktiv om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om leksakers säkerhet

Europeiska gemenskapernas råds direktiv om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om leksakers säkerhet (88/378/EEG), nedan leksaksdirektivet, utfärdades den 3 maj 1988. Direktivet har ändrats genom rådets direktiv (93/68/EEG) av den 22 juli 1993.

I ingressen till direktivet konstateras att målet är att förenhetliga medlemsstaternas lagar och andra författningar som rör krav på leksakers säkerhet. Dessa nationella säkerhetskrav skiljer sig från varandra till omfattning och innehåll och dylika skillnader kan skapa handelshinder och olika konkurrensvillkor på den inre marknaden. Oenhetliga nationella krav erbjuder inte nödvändigtvis konsumenterna inom den gemensamma marknaden, särskilt barn, något effektivt skydd mot de risker som produkterna medför.

Leksaksdirektivet överensstämmer med rådets resolution av den 7 maj 1985 om en ny metod för harmonisering av tekniska föreskrifter och standarder (EGT 1985: C 136, s. 1). Dylika direktiv enligt den nya metoden innehåller endast väsentliga säkerhetskrav på en produkt eller en produktgrupp. Direktiven enligt den nya metoden kompletteras av detaljerade frivilliga europeiska standarder, vilkas referensnummer har publicerats i Europeiska gemenskapernas officiella tidning. Även sådana produkter som överensstämmer med en prototyp som godkänts av ett godkänt kontrollorgan kan, när det är fråga om direktiv enligt den nya metoden, anses uppfylla de väsentliga kraven.

Leksaksdirektivet, liksom även andra direktiv avsedda att undanröja tekniska handelshinder i enlighet med den nya metoden, ändrades 1993 genom direktiv 93/68/EEG. Avsikten med ändringen var att harmonisera bestämmelserna om användningen av CE-märkning i dessa direktiv.

1.2. CE-märkning

Till huvudprinciperna i direktiven enligt

den nya metoden hör att en produkt skall förses med CE-märkning som ett bevis på produktens överensstämmelse med kraven. En produkt som har försetts med CE-märkning har rätt till fri rörlighet inom Europeiska unionen och Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Genom att förse en produkt med CE-märkning försäkras tillverkaren eller hans representant inom Europeiska gemenskapen att den första kontroll som direktivet förutsätter och som skall göras innan produkten släpps ut på marknaden har utförts. Samtidigt tar tillverkaren eller hans representant inom Europeiska gemenskapen på sig ansvaret för att produkten uppfyller kraven i det direktiv som gäller den. Produkten kan i praktiken komma att omfattas av bestämmelser i ett eller flera direktiv. Med CE-märkningen visas att produkten också anses stämma överens med bestämmelserna i dessa andra direktiv. Enligt vissa direktiv har tillverkaren emellertid rätt att välja vilka bestämmelser som skall tillämpas. Då anger CE-märkningen endast överensstämmelse med de direktiv som tillverkaren har tillämpat och anmält.

Anbringande och användning av CE-märkning klargörs i Europeiska gemenskapernas råds beslut av den 22 juli 1993 om moduler för olika stadier i förfaranden vid bedömning av överensstämmelse samt regler för anbringande och användning av CE-märkning om överensstämmelse, avsedda att användas i tekniska harmoniseringsdirektiv (93/465/EEG).

I olika direktiv varierar de krav som ställs på anbringandet av CE-märkning. Enligt leksaksdirektivet anger CE-märkningen på en leksak att leksakstillverkaren eller hans representant inom Europeiska gemenskapen bekräftar att leksakerna överensstämmer med de harmoniserade standarder som i medlemsstaten fastställts som nationella standarder. CE-märkningen skall fästas på leksakerna innan de släpps ut på marknaden. Även sådana leksaker som inte helt eller bara delvis överensstämmer med ovan avsedda standarder skall förses med CE-märkning innan de släpps ut på marknaden. Med denna märkning bekräftar tillverkaren eller hans representant inom gemenskapen att den berörda leksaken överensstämmer med en prototyp som kontrollerats på det sätt som be-

stäms i direktivet och som ett anmält organ har förklarats uppfyller de väsentliga kraven i direktivet.

I Finland har den 22 december 1994 givits en lag om att vissa produkter skall förse med CE-märkning (1376/94). I denna lag stadgas om de allmänna förutsättningar enligt vilka tillverkaren eller importören får förse en produkt med CE-märkning. I lagen finns också stadganden om märkningens storlek och form samt om missbruk av den.

1.3. Leksaksstandarder

När det är fråga om direktiv enligt den nya metoden är de harmoniserade europeiska standarderna i en central ställning vid bedömningen av om produkterna överensstämmer med kraven. Trots att överensstämmelsen i princip alltså kan påvisas på annat sätt än genom att utreda om produkten uppfyller de krav för produktgruppen i fråga som uppställts i de frivilliga europeiska standarderna, är dylika standarder i praktiken ofta i en mycket central ställning och de utgör även ett ändamålsenligt sätt på vilket tillverkaren kan påvisa att produkten överensstämmer med kraven eller på vilket tillsynsmyndigheten kan bedöma om produkten överensstämmer med kraven.

Europeiska standardiseringsorganisationen CEN har fastställt ett flertal standarder som gäller olika egenskaper hos leksaker. Finlands Standardiseringsförbund SFS har fastställt dessa som nationella standarder. För närvarande finns följande SFS-leksaksstandarder:

SFS-EN 71-1 Leksakers säkerhet. Mekaniska och fysikaliska egenskaper, fastställt som SFS-standard 26.6.1989, korrigerad 10.10.1990

SFS-EN 71-2 Leksakers säkerhet. Del 2: Antändlighet, fastställt som SFS-standard 22.8.1994

SFS-EN 71-3 Leksakers säkerhet. Del 3: Migrering av vissa grundämnen, fastställt som SFS-standard 19.6.1995 - en finsk översättning av den reviderade delen av standarden håller på att bli klar;

SFS-EN 71-4 Leksakers säkerhet. Kemilådor för experiment, fastställt som SFS-standard 12.3.1990;

SFS-EN 71-5 Leksakers säkerhet. Del 5: Kemiska leksaker (hobbyutrustning) utom kemilådor, fastställt som SFS-standard 8.11.1993, den finska översättningen publi-

cerades 28.8.1995;

SFS-EN 71-6 Leksakers säkerhet. Del 6: Varningssymbol "Ej lämplig för barn under 3 år", fastställt som SFS-standard 13.2.1994, den finska översättningen publicerades 4.12.1995.

Europeiska elektrotekniska standardiseringsorganisationen CENELEC har fastställt standarden EN 50088 om eldrivna leksakers säkerhet. Finlands Standardiseringsförbund har den 17 juni 1995 fastställt den som nationell standard SFS-EN 00050088 - eldrivna leksakers säkerhet. En finsk översättning av den håller på att bli klar.

I fråga om leksaker har standardiseringsarbetet under de senaste åren fortlöpande varit, och är även som bäst, aktuellt vid CEN. Existerande standarder justeras och nya delar till standarderna utformas.

1.4. Leksaksförordningen

Leksaksförordningen (891/90) gavs den 21 september 1990 med stöd av både produkt-säkerhetslagen (914/86) och den då gällande livsmedelslagen (526/41). I fråga om kraven på säkerhet motsvarar leksaksförordningen till innehållet leksaksdirektivet.

När avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet trädde i kraft fogades stadganden om CE-märkning till leksaksförordningen, kompletterades förordningens hänvisningar till standarder och justerades till vissa delar förordningens stadganden om lämnande av information.

2. Orsaker till ändringen

I fråga om säkerhetskraven motsvarar leksaksförordningen alltså kraven i leksaksdirektivet. Däremot innehåller förordningen inte för närvarande några sådana regler om förfarandet, bl.a. om tekniska handlingar och typkontroller, som ingår i direktivet.

Av denna orsak har det ansetts nödvändigt att direktivet genomförs mer detaljerat än tidigare och på så sätt att det inte kan uppstå oklarhet om hur vår nationella lagstiftning motsvarar direktivet.

I leksaksförordningen hänvisas för närvarande till delarna 1-4 i standard SFS-EN 71 och stadgas att leksaker skall uppfylla kraven i dessa standarder. Något annat sätt att påvisa att leksaken överensstämmer med kraven kommer enligt ordalydelsen i leksaksförordningen inte i fråga. Detta förfaran-

de överensstämmer inte med principerna enligt den nya metoden. Hänvisningen till standarderna skall göras så, att de andra möjligheter som näringsidkarna enligt direktivet har för att visa att leksaken uppfyller väsentliga säkerhetskrav inte utesluts.

I leksaksförordningen hänvisas för närvarande till delarna 1-4 i standard SFS-EN 71 genom att det datum då standarderna fastställts nämns. Eftersom många delar av leksaksstandarderna fortlöpande ändras har ett dylikt hänvisningssätt visat sig vara oändamålsenligt. Situationen bidrar till att skapa ovisshet speciellt i sådana situationer då det i förordningen specifikt hänvisas till en sådan tidigare fastställd standard som senare reviderats och ersatts med en ny standard.

Trots att allmänna stadganden om CE-märkning ingår i ovannämnda lag om att vissa produkter skall förseas med CE-märkning, är det klarare med tanke på befogenheterna för de myndigheter som ansvarar för tillsynen över leksaker att i den författning, genom vilken regleringen i leksaksdirektivet genomförs i Finland, uttryckligen konstateras att de leksaker som släpps ut på marknaden skall förseas med CE-märkning. Likaså skall tillsynsmyndigheterna ha möjlighet att kräva att näringsidkaren återkallar sådana leksaker från marknaden som inte försetts med CE-märkning.

Eftersom gällande leksaksförordning har getts med stöd av produktsäkerhetslagen och de åtgärder som myndigheterna kan vidta vid tillsynen över leksakers säkerhet således överensstämmer med produktsäkerhetslagen, kan det i praktiken vara problematiskt att vidta åtgärder för att återkalla en sådan leksak från marknaden som inte har i direktivet erfordrad CE-märkning men som inte på det sätt som avses i 4 § produktsäkerhetslagen är farlig för hälsa eller egendom. Inte heller i lagen om att vissa produkter skall förseas med CE-märkning finns något sådant stadgande, med stöd av vilket tillsynsmyndigheten kunde bestämma att en sådan leksak som inte har försetts med CE-märkning skall tas

bort från marknaden.

Av ovan nämnda orsaker har det ansetts nödvändigt och ändamålsenligt att föreslå att en lag stiftas om leksakers säkerhet. Lagen skall innehålla alla stadganden som är nödvändiga för genomförandet av leksaksdirektivet och den skall ersätta gällande leksaksförordning.

3. Propositionens verkningar

3.1. Verkningar i fråga om organisation

Propositionen klargör innehållet i stadgandena om leksakers säkerhet och förbättrar möjligheterna för de tillsynsmyndigheter som avses i produktsäkerhetslagen att ingripa när leksaker som finns på marknaden inte uppfyller kraven i direktivet eller inte på vederbörligt sätt har försetts med CE-märkning. Det i lagförslaget använda sättet att hänvisa till standarderna i serie SFS-EN 71 eliminerar de svårigheter som i fråga om uppfyllandet av kraven i standarderna har framkommit vid tillsynen.

För näringsidkare och konsumenter innebär propositionen till denna del inte någon nämnvärd förändring. Alla leksaker på marknaden har sedan ingången av 1991 eller, om de fanns på marknaden vid denna tidpunkt, senast vid utgången av 1991 omfattas av leksaksförordningens krav på säkerhet, som alltså motsvarar kraven i leksaksdirektivet. Sedan ingången av 1994 har det krävts att alla leksaker på marknaden skall vara försedda med CE-märkning.

3.2. Ekonomiska verkningar

Propositionen har inte några ekonomiska verkningar.

4. Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid handels- och industriministeriet.

DETALJMOTIVERING

1. Lagförslaget

Allmänna stadganden

1 §. Enligt paragrafen genomförs i Finland genom den nu föreslagna lagen Europeiska gemenskapernas råds direktiv om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om leksakers säkerhet.

2 §. I paragrafen ingår en definition på leksaker. Enligt definitionen avses i lagen med leksak alla produkter eller material som utformats eller klart är avsedda att användas i lek av barn under 14 år. Paragrafen motsvarar 1 § i gällande leksaksförordning och den åldersgräns som föreskrivs i den överensstämmer med åldersgränsen i direktivet och i leksaksstandarderna SFS-EN.

3 §. Paragrafen innehåller en förteckning över de produkter som inte betraktas som leksaker. Förteckningen motsvarar förteckningen i bilaga 1 till direktivet och förteckningen i leksaksstandarderna SFS-EN.

4 §. I paragrafen stadgas att leksaker får släppas ut på marknaden endast om de uppfyller de krav som uppställs i lagen eller i med stöd av den utfärdade stadganden. Paragrafen motsvarar artikel 2 i direktivet. I leksaksförordningen finns inte uttryckligen något motsvarande stadgande om än 3 § i förordningen, i vilken det hänvisas till 4 § 1 mom. produktsäkerhetslagen, har ett liknande syfte. Den föreslagna lagen syftar således i likhet med direktivet till att förhindra hälsorisker som leksaker medför.

5 §. Enligt paragrafen tillämpas produktsäkerhetslagen på tillsynen över leksakers säkerhet. Detta innebär att de tillsynsmyndigheter som nämns i produktsäkerhetslagen också svarar för tillsynen över iakttagandet av den nu föreslagna lagen. Dessa myndigheter kan vid tillsynen utnyttja de påföljder som det stadgas om i produktsäkerhetslagen.

Enligt 12 § 2 mom. kan produktsäkerhetslagen länsstyrelsen eller den kommunala tillsynsmyndigheten meddela förbud som avses i paragrafen endast, om en konsumtionsvara eller konsumenttjänst inte överensstämmer med de stadganden och bestämmelser som utfärdats med stöd av produktsäkerhetslagen.

Det är dock ändamålsenligt att i den föreslagna lagen om leksakers säkerhet stadga

om tillsynsmyndigheternas befogenheter så att länsstyrelsen och den kommunala tillsynsmyndigheten utan hinder av 12 § 2 mom. produktsäkerhetslagen är behöriga att vidta åtgärder direkt med stöd av lagen.

Hänvisningsstadgandet till produktsäkerhetslagen innebär likaså att den nu föreslagna lagen skall vara sekundär på samma sätt som produktsäkerhetslagen. Lagen skall alltså inte tillämpas på leksaker till den del det i någon annan lag eller med stöd av någon annan lag särskilt stadgas eller bestäms om förebyggande av de risker för hälsa eller egendom vilka leksaker medför.

6 §. Enligt paragrafen skall vid bedömningen av om en leksak är farlig för hälsan beaktas den avsedda användningen och annan förutsägbar användning av leksaken i barns normala lekar. Paragrafen motsvarar 4 § i förordningen.

7 §. Vid bedömningen av de hälsorisker som användningen av en leksak kan medföra skall enligt paragrafens 1 mom. uppmärksamhet fästas vid barnets förmåga att behärska användningen av leksaken samt, vid behov, vid vilka möjligheter den person som ser till barnet har att behärska användningen.

Enligt paragrafens 2 mom. skall vid bedömningen av den hälsorisk som avses i 1 mom. särskild uppmärksamhet fästas vid leksaker som utgående från sina egenskaper är avsedda för barn under tre år.

Paragrafen motsvarar 5 § leksaksförordningen.

Leksakers mekaniska och fysikaliska egenskaper

8-15 §§. I lagförslagets 8-15 §§ ingår stadganden om leksakers mekaniska och fysikaliska egenskaper. I sak motsvarar stadgandena reglerna i bilaga 2 till direktivet och 6-13 §§ leksaksförordningen.

En betydande förändring i jämförelse med nuvarande reglering är dock att säkerhetskraven i fråga om leksakers mekaniska och fysikaliska egenskaper enligt 15 § kan uppfyllas även på annat sätt än så, att leksaken uppfyller kraven i leksaksstandard SFS-EN 71-1. Enligt det föreslagna 15 § 2 mom.

anses en leksak uppfylla de i lagen stadgade kraven på mekaniska och fysikaliska egenskaper, trots att den inte uppfyller kraven i leksaksstandarden, om leksakstillverkaren eller hans representant inom Europeiska gemenskapen bekräftar att leksaken överensstämmer med en prototyp som typkontrollerats på det sätt som särskilt stadgas i lagen.

Det bör även noteras att det i 13 § i gällande leksaksförordning hänvisas till standard SFS-EN 71-1 genom en angivelse av det datum då standarden fastställts. Eftersom leksaksstandarderna ofta ändras är det i hänvisningen i lagen inte ändamålsenligt att nämna den dag då standarden fastställts. Därför har hänvisningen till standarden ändrats. Enligt detta skall leksaker anses uppfylla de i denna lag stadgade kraven på mekaniska och fysikaliska egenskaper om de uppfyller kraven på mekaniska och fysikaliska egenskaper i en harmoniserad standard vars referensnummer har publicerats i Europeiska gemenskapernas officiella tidning. På samma sätt som för närvarande ankommer det på konsumentverket att ge information om de hänvisningar till andra än finsk- och svenskspråkiga normer som ingår i standarden.

Antändningsegenskaper

16-20 §§. I lagförslaget 16-20 §§ ingår stadganden om leksakers antändningsegenskaper. De föreslagna stadgandena motsvarar kraven i bilaga 2 till direktivet och stadgandena i 14-18 §§ i gällande leksaksförordning. I 20 § i förslaget ingår ett hänvisningsstadgande till en harmoniserad standard om leksakers antändningsegenskaper, liknande det som finns i 15 § om mekaniska och fysikaliska egenskaper. Likaså anses en leksak enligt 20 § 2 mom. uppfylla de i lagen stadgade kraven på antändningsegenskaper, även om den inte skulle uppfylla kraven i standarden, om leksakstillverkaren eller hans representant inom Europeiska gemenskapen bekräftar att leksaken överensstämmer med en prototyp som typkontrollerats på det sätt som särskilt stadgas i den föreslagna lagen.

Kemiska egenskaper

21 och 22 §§. I 21 och 22 §§ i lagförslaget ingår stadganden om kemiska egenskaper. De motsvarar i sak delvis kraven på leksakers kemiska egenskaper i bilaga 2 till direktivet samt stadgandena i 19 och 20 §§ leksaksförordningen. I bilagan till direktivet hänvisas till denna del till direktiven om farliga ämnen, och i leksaksförordningen hänvisas till kemikalielagen (744/89) genom vilken direktiven om farliga ämnen har genomförts i Finland.

Förslagets 22 §, som innehåller en hänvisning till en harmoniserad standard om kemiska egenskaper har utformats enligt samma principer som 15 och 20 §§. En leksak anses således uppfylla de i lagen stadgade kraven på kemiska egenskaper om de uppfyller kraven på kemiska egenskaper i en harmoniserad standard vars referensnummer har publicerats i Europeiska gemenskapernas officiella tidning. Vidare anses en leksak uppfylla i denna lag stadgade krav på kemiska egenskaper om den inte skulle uppfylla kraven i standarden, om leksakstillverkaren eller hans representant inom Europeiska gemenskapen bekräftar att leksaken överensstämmer med en prototyp som typkontrollerats på det sätt som särskilt stadgas i lagen.

Elektriska egenskaper

23-25 §§. I lagförslaget 23-25 §§ ingår stadganden om leksakers elektriska egenskaper. Stadgandena motsvarar kraven på elektriska egenskaper i bilaga 2 till direktivet och stadgandena i 21 och 22 §§ leksaksförordningen. I överensstämmelse med det vad som föreslås stadgas i 15, 20 och 22 §§, hänvisas här till standarden om eldrivna leksakers säkerhet och stadgas att leksakstillverkaren eller hans representant inom Europeiska gemenskaperna kan bekräfta att leksaken överensstämmer med en prototyp som typkontrollerats på det sätt som särskilt stadgas i den föreslagna lagen.

Vissa övriga egenskaper

26 §. Förslagets 26 §, enligt vilken leksaker skall vara hygieniska och rena, motsvarar till denna del kraven i bilaga 2 till direktivet samt 23 § leksaksförordningen.

Radioaktivitet

27 §. Enligt bilaga 2 till direktivet får leksaker inte heller innehålla radioaktiva delar eller ämnen i sådana former eller i sådana mängder att de kan vara skadliga för barns hälsa. Härvid tillämpas rådets direktiv 80/836/Euratom.

I leksaksförordningen har inte ingått något stadgande som motsvarar detta eftersom riksdagen behandlade regeringens proposition med förslag till strålskyddslag (RP 230/1989 rd) vid den tidpunkt då förordningen gavs. I propositionen föreslogs att det skulle vara förbjudet att använda radioaktiva ämnen i livsmedel, kosmetika, leksaker eller motsvarande konsumtionsvaror. Stadgandet om detta ingår nu i 27 § 2 mom. strålskyddslagen (592/91).

Eftersom ett syfte med det ifrågavarande lagförslaget är att den författning genom vilken leksaksdirektivet genomförs i Finland till innehållet och strukturen mer detaljerat skall motsvara direktivet i fråga, föreslås att lagens 27 § skall innehålla en hänvisning till strålskyddslagen. Hänvisningen skall till sin natur vara informerad och innebär inte någon förändring i sak. På motsvarande sätt hänvisas i gällande leksaksförordning och i det ifrågavarande lagförslaget till kemikalielagen.

CE-märkning

Med hänvisning till de orsaker som nämnts i den allmänna motiveringen föreslås att lagen skall innehålla stadganden om att produkten skall förses med CE-märkning.

28 §. Det föreslås att i 1 mom. stadgas att leksaker skall förses med CE-märkning innan de släpps ut på marknaden. Märkningen innebär att leksakstillverkaren eller tillverkarens representant inom gemenskapen bekräftar att leksakerna stämmer överens med kraven i lagen.

Detta motsvarar första delen av artikel 8 i direktivet. Bestämmelserna i samma artikel om information som tillverkaren eller hans representant skall göra tillgängliga för kontroll har intagits i lagförslaget i samband med stadgandena om skyldigheten att tillhandahålla information, varför strukturen i den föreslagna lagen till denna del skiljer sig från dispositionen i direktivet.

29 §. Paragrafen gäller CE-märkningens form och fästande. I sak motsvarar den be-

stämmelserna i artikel 11 i direktivet. I gällande leksaksförordning finns delvis motsvarande regler i 25 a §.

I 4 § lagen om att vissa produkter skall förses med CE-märkning finns ett stadgande om skrivsättet för CE-märkningen. Av denna orsak har det inte ansetts nödvändigt att i den föreslagna lagen om leksakers säkerhet inta mer detaljerade stadganden om formen på märkningen.

Enligt den föreslagna paragrafens 1 mom. skall CE-märkningen bestå av bokstäverna "CE".

Enligt 2 mom. skall CE-märkningen fästas på alla tillverkade leksaker eller förpackningar till dem på ett sådant sätt att märkningen är synlig, lättläst och outplånlig.

På leksakerna får enligt 3 mom. inte finnas sådana märkningar eller påskrifter som kan förväxlas med CE-märkningen.

Enligt 4 mom. skall, ifall leksakerna omfattas av tillämpningsområdet för annan lagstiftning som också innehåller stadganden om CE-märkning, märkningen om överensstämmelse ange att leksakerna i fråga även antas uppfylla bestämmelserna i dessa andra stadganden. En dylik bestämmelse fogades i samband med utfärdandet av direktiv 93/68/EEG till alla direktiv enligt den nya metoden för teknisk harmonisering och standarder.

30 §. Enligt paragrafen har de tillsynsmyndigheter som avses i produktsäkerhetslagen rätt att kräva att en näringsidkare återkallar en sådan leksak från marknaden som inte på det sätt som stadgas i 28 och 29 §§ är försedd med CE-märkning.

För närvarande, då stadgandena om CE-märkning ingår i leksaksförordningen, kan de tillsynsmyndigheter som avses i produktsäkerhetslagen kräva att leksaken enligt lagen återkallas från marknaden endast om den är farlig för hälsa eller egendom.

Enligt lagen om att vissa produkter skall förses med CE-märkning är det förbjudet att CE-märka andra än sådana produkter om vilka det utfärdats direktiv enligt den nya metoden eller sådan elektrisk utrustning som omfattas av direktivet om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning om elektrisk utrustning avsedd för användning inom vissa spänningsgränser (73/23/EEG). I den ovan nämnda lagen finns däremot inte något uttryckligt stadgande om återkallande av sådana produkter från marknaden som inte har CE-märkning, trots att de enligt direktivet

borde förses med dylik märkning. Därför har det ansetts nödvändigt att i den föreslagna lagen inta en paragraf om detta. Kravet skall enligt förslaget förstärkas med vite, om detta inte av särskilda skäl är obehövt.

EG-typkontroll

31 §. I paragrafen ingår stadganden om EG-typkontroll. Då en leksak inte överensstämmer med harmoniserade standarder kan överensstämmelsen enligt 1 mom. konstateras på så sätt att ett anmält organ som utför dylik kontroll fastställer och intygar att en leksaksprototyp uppfyller säkerhetskraven i lagen.

Enligt paragrafens 2 mom. är det tillverkaren eller hans representant inom Europeiska gemenskapen som skall inge ansökan om EG-typkontroll till det anmälda organet.

I leksaksförordningen finns för närvarande inte några stadganden om en dylik typkontroll.

Krav på anmält organ

32 §. I paragrafen ingår de minimikrav som ett anmält organ skall uppfylla. Om detta finns bestämmelser i direktivets artikel 9.1, som innehåller en hänvisning till bilaga 3. Den föreslagna paragrafen motsvarar förteckningen i direktivets bilaga 3. Det skall vara möjligt att säkerställa organets kompetens och integritet samt förmåga att ta ansvar.

I Finland förutsätts att det organ som utses till anmält organ är ett ackrediterat testningslaboratorium och att det för mätteknikcentralen har påvisat sin kompetens för produktcertifiering. VTT säkerhetsteknik är för närvarande i Finland det anmälda organ som

förutsätts i leksaksdirektivet.

Information tillgänglig för kontroll

33 §. I paragrafen ingår ett krav på att näringsidkaren skall göra viss information tillgänglig för kontroll. I sak motsvarar stadgandet i paragrafen kraven i artikel 8 i direktivet. I enlighet med direktivets bestämmelser gäller dessa krav antingen leksakstillverkaren eller hans representant inom gemenskapen.

Information om leksaker

34 och 35 §§. Paragraferna motsvarar i huvuddrag 24 och 25 §§ leksaksförordningen. Den föreslagna 33 § innehåller dock ytterligare en hänvisning till en harmoniserad standard, som gäller märkningar beträffande åldersgränsen och vars referensnummer har publicerats i Europeiska gemenskapernas officiella tidning.

36 §. Enligt paragrafen skall på information som ges om leksaker härutöver tillämpas vad som stadgas i förordningen om uppgifter om konsumtionsvaror (97/87). I leksaksförordningen hänvisas för närvarande på samma sätt till denna förordning som gäller lämnande av uppgifter.

Paragrafens 2 mom. har i jämförelse med förordningen kompletterats med vissa sådana stadganden om märkning på förpackningar, som motsvarar bestämmelserna i artikel 8 i direktivet.

2. Ikrafttädande

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lag

om leksakers säkerhet

I enlighet med riksdagens beslut stadgas:

Allmänna stadganden

1 §

Genom denna lag genomförs i Finland rådets direktiv om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om leksakers säkerhet (88/378/EEG).

2 §

I denna lag avses med leksak alla produkter eller material som utformats eller är klart avsedda att användas i lek av barn under 14 år.

3 §

Som leksaker betraktas inte

- 1) juldekorationer,
- 2) exakta miniatyrmodeller för vuxna samlare,
- 3) utrustning avsedd att användas kollektivt på lekplatser,
- 4) sportutrustning,
- 5) utrustning avsedd att användas på djupt vatten,
- 6) dockor i folkdräkt, prydnadsdockor och liknande produkter avsedda för vuxna samlare,
- 7) leksaker för allmänt bruk på offentliga platser (i affärscentra, på stationer och motsvarande),
- 8) pussel med mer än 500 bitar eller utan modellbild, avsedda för specialister,
- 9) luftgevär och luftpistoler,
- 10) fyrverkeripjäser, inklusive slagtändsats, med undantag för slagtändsatsar särskilt avsedda att användas i leksaker,
- 11) slungor och slangbåga,
- 12) kastpilar med metallspets,
- 13) elektriska ugnar, strykjärn eller andra produkter som drivs med en märkspänning som överstiger 24 volt,
- 14) produkter som innehåller en värmekälla och som är avsedda att användas i undervisningssammanhang under tillsyn av en vuxen,

- 15) fordon med förbränningsmotor,
- 16) leksaksångmaskiner,
- 17) cyklar avsedda för idrottsutövning eller för framförande på allmän väg,
- 18) videoleksaker som kan kopplas till en videoskärm som drivs med en märkspänning som överstiger 24 volt,
- 19) tröstnappar,
- 20) exakta reproduktioner av skjutvapen och
- 21) smycken för barn.

4 §

En näringsidkare får släppa ut leksaker på marknaden endast om de uppfyller de krav som uppställs i denna lag eller i bestämmelser som utfärdas med stöd av den.

5 §

På tillsynen över leksakers säkerhet tillämpas produktsäkerhetslagen (914/86). Länsstyrelsen och den kommunala tillsynsmyndigheten kan dock utan hinder av 12 § 2 mom. Produktsäkerhetslagen meddela ett sådant förbud som avses i 12 § 1 mom. 1 punkten produktsäkerhetslagen, om en leksak inte stämmer överens med stadgandena i lagen om leksakers säkerhet.

6 §

Vid bedömningen av om en leksak är farlig för hälsan skall den avsedda användningen och annan förutsägbar användning av leksaken i barns normala lekar beaktas.

7 §

Vid bedömningen av de hälsorisker som en leksak kan medföra skall uppmärksamhet fästas vid barnets förmåga att behärska användningen av leksaken samt vid behov vid vilka möjligheter den person som ser till barnet har att behärska användningen.

Vid bedömningen av den hälsorisk som avses i 1 mom. skall särskild uppmärksamhet fästas vid leksaker som utgående från

sina egenskaper är avsedda för barn under tre år.

Mekaniska och fysikaliska egenskaper

8 §

Leksakerna och deras delar samt fästainordningar för fast monterade leksaker skall ha tillräcklig mekanisk hållfasthet och vara så stabila att de inte medför risk för kroppsskada om de går sönder eller deformeras när de används.

9 §

Leksaker skall vara konstruerade på ett sådant sätt att risken för kroppsskada som kan orsakas av att barnet berör leksaken eller dess delar, av delar som rör sig eller av att de egenskaper som hänför sig till leksakens säkerhet har försämrats är så liten som möjligt.

10 §

Leksaker, deras delar eller detaljhandelsförpackningar för leksaker får inte medföra risk för strypning eller kvävning.

11 §

Leksaker som barn kan krypa in i och som bildar ett slutet rum skall ha tillräcklig ventilation och vara lätta att öppna inifrån.

12 §

Leksaker som barn kan förflytta sig med skall om möjligt ha ett bromssystem som lämpar sig för ifrågavarande leksakstyp och som är tillräckligt effektivt samt lätt att använda.

13 §

Leksaksprojektiler och projektiler som hör till leksaker skall till sin form och sammansättning vara sådana, och den rörelseenergi som leksakerna eller barnet självt utvecklar av den storleken, att projektilen inte kan åsamka användaren eller någon annan person ögonskada eller medföra risk för någon annan kroppsskada som inte är ringa.

14 §

Leksaker som innehåller en värmekälla skall vara konstruerade så att

1) maximitemperaturen på åtkomliga ytor inte medför risk för brännskada vid beröring och att

2) vätskor och gaser i leksaken inte uppnår sådan temperatur eller sådant tryck att de på ett sätt som inte hör till leksakens funktion tränger ut ur leksaken och medför risk för brännskada eller någon annan kroppsskada.

15 §

Leksaker skall anses uppfylla i denna lag stadgade krav på mekaniska och fysikaliska egenskaper, om de uppfyller kraven på leksakers mekaniska och fysikaliska egenskaper i en harmoniserad standard vars referensnummer har publicerats i Europeiska gemenskapernas officiella tidning. Konsumentverket ger information om de hänvisningar i standarden vilka avser normer som publicerats endast på andra språk än finska och svenska.

En leksak som inte uppfyller kraven i den standard som avses i 1 mom. eller som uppfyller dem endast delvis skall anses uppfylla i denna lag stadgade krav på mekaniska och fysikaliska egenskaper, om leksakstillverkaren eller hans representant inom Europeiska gemenskapen bekräftar att leksaken överensstämmer med en prototyp som kontrollerats enligt 31 § samt om det anmälda organ som utför dylika kontroller har förklarat att prototypen uppfyller stadgandena i 8-14 §§ i denna lag.

Antändningsegenskaper

16 §

Leksaker skall framställas av material som

- 1) antingen inte brinner under direkt inverkan av en öppen låga, gnista eller möjlig annan antändningskälla,

- 2) eller som inte är lättantändliga (lågan skall slockna så snart brandorsaken avlägnas),

- 3) eller som, i de fall materialet antänds, brinner långsamt och med låga som sprids med låg hastighet

- 4) eller som, oavsett leksakens kemiska sammansättning, behandlats i syfte att fördröja förbränningsprocessen.

17 §

Leksaker som innehåller farliga ämnen eller preparat som är nödvändiga för leksakens funktion får inte som sådana innehålla ämnen eller preparat som kan bli antändliga efter förlust av flyktiga oantändliga beståndsdelar.

18 §

Leksaker får inte vara explosiva eller innehålla beståndsdelar eller ämnen som kan explodera när leksakerna används på avsett sätt eller på något annat förutsägbart sätt i barns normala lekar. Detta gäller dock inte slagtändsatsar som särskilt är avsedda att användas i leksaker.

19 §

Leksaker, i synnerhet kemiska spel och leksaker, får inte som sådana innehålla ämnen och preparat som

1) vid blandning kan explodera på grund av en kemisk reaktion eller upphettning eller när de blandas med oxiderande ämnen eller

2) innehåller flyktiga ämnen som är antändliga i luft eller som bildar en antändlig eller explosiv gas/luftblandning.

20 §

Leksaker skall anses uppfylla i denna lag stadgade krav på antändningsegenskaper om de uppfyller kraven på antändningsegenskaper i en harmoniserad standard vars referensnummer har publicerats i Europeiska gemenskapernas officiella tidning. Konsumentverket ger information om de hänvisningar i standarden vilka avser normer som publicerats endast på andra språk än finska och svenska.

En leksak som inte uppfyller kraven i den standard som avses i 1 mom. eller som uppfyller dem endast delvis skall anses uppfylla i denna lag stadgade krav på antändningsegenskaper, om leksakstillverkaren eller hans representant inom Europeiska gemenskapen bekräftar att leksaken överensstämmer med en prototyp som kontrollerats enligt 31 § samt om det anmälda organ som utför dylika kontroller har förklarat att prototypen uppfyller stadgandena i 16-19 §§ i denna lag.

Kemiska egenskaper

21 §

Leksaker får inte innehålla sådana farliga kemikalier som avses i kemikalielagen (744/89) i sådan utsträckning att de kan äventyra hälsan hos de barn som använder leksakerna.

Kemikalier som frigörs från leksakerna får inte medföra risk för hälsan då de hamnar i matsmältnings- eller andningsorganen eller kommer i kontakt med hud, slemhinnor eller

ögon. Vid bedömningen av den hälsorisk som kemikalierna medför används som grund den mängd kemikalier som överförs från leksakerna till organismen.

22 §

Leksaker skall anses uppfylla i denna lag stadgade krav på kemiska egenskaper om de uppfyller kraven på kemiska egenskaper i en harmoniserad standard vars referensnummer har publicerats i Europeiska gemenskapernas officiella tidning. Konsumentverket ger information om de hänvisningar i standarden vilka avser normer som publicerats endast på andra språk än finska eller svenska.

En leksak som inte uppfyller kraven i den standard som avses i 1 mom. eller som uppfyller dem endast delvis skall anses uppfylla i denna lag stadgade krav på kemiska egenskaper, om leksakstillverkaren eller hans representant inom Europeiska gemenskapen bekräftar att leksaken överensstämmer med en prototyp som kontrollerats enligt 31 § samt om det anmälda organ som utför dylika kontroller har förklarat att prototypen uppfyller stadgandena i 21 § i denna lag.

Elektriska egenskaper

23 §

Märkspänningen hos strömkällan till eldrivna leksaker får inte överstiga 24 volt och spänningen får inte i någon del av leksaken överstiga 24 volt.

Spänningen får tas ur ett batteri eller en batterigrupp som finns i leksaken eller i en separat strömkälla eller ur en skyddsspänningstransformator.

24 §

Leksaksdelar som är förenade eller kan komma i kontakt med en strömkälla som orsakar risk för elektriska stötar samt kablar och andra ledningar som leder elström till dessa delar skall isoleras och skyddas mekaniskt så att risken för elstötar undviks.

25 §

Leksaker skall anses uppfylla i denna lag stadgade krav på elektriska egenskaper om de uppfyller kraven på elektriska egenskaper i en harmoniserad standard vars referensnummer har publicerats i Europeiska gemenskapernas officiella tidning. Konsumentverket ger information om de hänvis-

ningar i standarden vilka avser normer som publicerats endast på andra språk än finska och svenska.

En leksak som inte uppfyller kraven i den standard som avses i 1 mom. eller som uppfyller dem endast delvis skall anses uppfylla i denna lag stadgade krav på elektriska egenskaper, om leksakstillverkaren eller hans representant inom Europeiska gemenskapen bekräftar att leksaken överensstämmer med en prototyp som kontrollerats enligt 31 § samt om det anmälda organ som utför dylika kontroller har förklarat att prototypen uppfyller stadgandena i 23 och 24 §§ i denna lag.

Vissa övriga egenskaper

26 §

Leksaker skall vara så hygieniska och rena att de inte orsakar risk för infektioner, sjukdomar eller föroreningar.

Radioaktivitet

27 §

Användning av radioaktiva ämnen i leksaker är förbjudet enligt vad som stadgas i strålskyddslagen (592/91).

CE-märkning

28 §

Innan leksaker som tillverkats enligt kraven i denna lag släpps ut på marknaden skall de förses med CE-märkning, med vilken leksakstillverkaren eller hans representant inom Europeiska gemenskapen bekräftar att leksakerna överensstämmer med kraven i fråga.

29 §

CE-märkningen består av bokstäverna "CE".

CE-märkningen skall fästas på alla tillverkade leksaker eller förpackningar till dem på ett sådant sätt att märkningen är synlig, lättläst och outplånlig.

På leksakerna får inte finnas sådana märkningar eller påskrifter som kan förväxlas med CE-märkningen.

Om leksakerna omfattas av tillämpningsområdet för annan lagstiftning med stadganden om CE-märkning, skall märkningen om överensstämmelse ange att leksakerna även anses överensstämma med dessa

andra stadganden.

30 §

De tillsynsmyndigheter som avses i produktsäkerhetslagen har rätt att kräva att en näringsidkare återkallar en sådan leksak från marknaden som inte på det sätt som stadgas i 28 och 29 §§ är försedd med CE-märkning. Kravet skall enligt förslaget förstärkas med vite, om detta inte av särskilda skäl är obehövt.

EG-typkontroll

31 §

EG-typkontroll är ett förfarande genom vilket ett anmält organ som utför dylika kontroller fastställer och intygar att en leksakprototyp uppfyller säkerhetskraven i denna lag.

Tillverkaren eller hans representant inom gemenskapen skall ansöka om EG-typkontroll hos det anmälda organet.

Krav på anmält organ

32 §

Det anmälda organ som avses i 31 § skall uppfylla följande minimikrav:

1) det skall finnas personal tillgänglig samt nödvändiga medel och nödvändig utrustning,

2) personalen skall ha teknisk kompetens och yrkesmässig integritet,

3) den tekniska personalen och annan personal skall i fråga om genomförande av kontroller, upprättande av rapporter, utfärdande av intyg och i fråga om den tillsyn som denna lag föreskriver vara oberoende gentemot alla kretsar, grupper eller personer som direkt eller indirekt har intressen på leksaksområdet,

4) personalen skall upprätthålla tystnadsplikt, samt

5) det anmälda organet skall ha en ansvarsförsäkring såvida inte staten med stöd av lagstiftningen är ansvarig för skador.

Information tillgänglig för kontroll

33 §

Leksakstillverkaren eller hans representant inom Europeiska gemenskapen skall göra följande information tillgänglig för kontroll:

1) en detaljerad beskrivning av utformningen och tillverkningen av produkten,

2) en provningsrapport, teknisk dossier eller annan motsvarande beskrivning av de hjälpmedel som tillverkaren använder för att säkerställa att produkten överensstämmer med de standarder som avses i denna lag eller, när den inte överensstämmer, att den motsvarar en godkänd prototyp i enlighet med vad som stadgas i 15, 20, 22 och 25 §§,

3) adresserna till tillverknings- och lagerlokalerna,

4) kopior av de dokument tillverkaren har tillställt ett anmält organ samt provningsintyget för provexemplaret eller en vidimerad kopia därav.

Information om leksaker

34 §

Om det med tanke på hälsan är nödvändigt, skall information ges om de risker som användningen av en leksak medför och om hur risken kan avvärjas. Detta gäller i synnerhet leksaker som kan medföra risker för barn som är under tre år. Leksakerna skall anses uppfylla kraven i denna lag beträffande märkning av åldersgränser om de uppfyller kraven på märkning av åldersgränser i en harmoniserad standard vars referensnummer har publicerats i Europeiska gemenskapernas officiella tidning. Konsumentverket ger information om de hänvisningar i standarden vilka avser normer som publicerats endast på andra språk än finska och svenska.

Vid behov skall en minimiålder för den som använder leksaken uppges eller en rekommendation ges om att leksaken skall användas endast under uppsikt av den person som ser till barnet.

35 §

Om leksaken åtföljs av hälsofarliga kemi-

kalier, skall varningar för de risker som kemikalierna orsakar ges i enlighet med 17 § kemikalielagen.

36 §

På information som skall ges om leksaker tillämpas utöver detta vad som stadgas i förordningen om uppgifter om konsumtionsvaror (97/87).

Till den del stadgandena i den förordning som nämns i 1 mom. avviker från bestämmelserna i de standarder till vilka det hänvisas i denna lag tillämpas stadgandena i den nämnda förordningen. Utöver den CE-märkning som avses i 28 och 29 §§ skall på en leksak eller på förpackningen antecknas namnet på tillverkaren eller tillverkarens representant eller den som importerar leksaken till Europeiska gemenskapen, eller dennes firma eller märke, samt adressen till näringsidkaren i fråga. Dessa upplysningar kan förkortas, förutsatt att tillverkaren, hans representant eller den som importerar leksaken till Europeiska gemenskapen kan identifieras genom förkortningen. När det gäller små leksaker och leksaker som består av små delar kan upplysningarna lämnas på förpackningen, på en etikett eller någon annan trycksak. Om upplysningarna inte har fästs på själva leksaken skall konsumenterna göras uppmärksamma på att det är tillrådligt att spara dem. Märkningen skall vara synlig, outplånlig och lätt att läsa.

Ikraftträdelse

37 §

Denna lag träder i kraft den 199 .

Genom denna lag upphävs leksaksförordningen av den 21 september 1990 (891/90) jämte ändringar.

Helsingfors den 20 december 1996

Republikens President

MARTTI AHTISAARI

Handels- och industriminister *Antti Kalliomäki*